

Reactie ambitiedocument Stadseiland, februari 2021

Inspreektekst Politieke avond 17 maart

Door: Oreah van Deemen

De waarde van Groen

Mijn naam is Oreah van Deemen, met mijn gezin ben ik sinds 5 maanden nieuwe bewoner van het gebied waarvan de ontwikkeling vanavond gelukkig wederom ter discussie staat. Wat ik mis in het geheel is scenario ontwikkeling vanuit de gemeente m.b.t. het plangebied. Het doel van dit spreken is dan ook om u te prikkelen en na te laten denken over een groen ontwikkelscenario waar bouwen niet in voorkomt.

Ik werd getriggerd vorige week door de vraag van mevrouw Brand: Wat vinden wij groen waard? Niet lang daarna kwam er een berichtje binnen van een vriend uit de randstad: "Nijmegen, voormalig Green Capital van Europa, gaat haar groene long bebouwen?!"

Beste raadsleden, Is het niet zo dat bij elke stedelijke ontwikkeling ook een 'groen' scenario moet worden doorgerekend? Gezien de vraag van mevrouw Brand vorige week lijkt het onwaarschijnlijk dat dit is gebeurd.

Graag breng ik bij u onder de aandacht, wellicht ten overvloede, een mooi rekeninstrument: de TEEB stadtool, sinds 2016 in beheer van het RIVM. TEEB is een acroniem voor The Economics of Ecosystems and Biodiversity. Het is erop gericht de waarde van ecosysteemdiensten en biodiversiteit te erkennen en vast te leggen. TEEB.stad (2013), uitgevoerd op initiatief van het rijk en 11 gemeenten. Nijmegen zat hier niet bij. De tool kan redeneren, rekenen en verdienen met de baten van groen en blauw. Voor diverse projecten van de 11 betrokken gemeenten zijn Maatschappelijke Kosten en Baten Analyses opgesteld, en wat bleek? Er waren aanzienlijke positieve maatschappelijke effecten van groen en blauw in de stad: de aanleg leverde 1,5 tot 2 keer meer op dan dat het kostte.

Waarom wordt er in Nijmegen niet holistisch gekeken? Er wordt nu voornamelijk gekeken naar monetaire aspecten maar ook sociale aspecten, psychische aspecten en klimatologische aspecten zijn allemaal kwantificeerbaar. De uitkomst van zo'n benadering zou weleens kunnen zijn dat het meer oplevert om niet te bouwen.

Waarom kiest het bestuur van zo'n groene stad als Nijmegen niet om het gebied te behouden en te vergroenen zodat met recht gesproken kan worden van een groene long?

Central Park Central Park (1859, in 1965 historisch monument en in 1979 stedelijk monument, 25 mln bezoekers per jaar). In NY begrepen ze dit al in 1820. NY groeide net als Nijmegen nu, uit haar jasje. Mensen werden aangetrokken door de weinige open ruimte, toen nog voornamelijk kerkhoven, om even weg te zijn van de stadse hectiek. In 1853 bestemde het NY bestuur het gebied dat later nog is uitgebreid en de rest is geschiedenis.

Nijmegen heeft met het Stadseiland zo'n zelfde soort gebied te pakken. En ook nu dient het ter ontspanning en recreatie maar dat niet alleen: er komt nog een doel bij: we zitten in een klimaatcrisis en in het licht van het debat hierover zou je zeggen dat zo'n groene long nu harder nodig is dan ooit. Waarom zijn de kosten en baten hiervoor niet zorgvuldig op een rij gezet. Ik mis de gedegen analyses.

Als gekozen wordt voor bebouwing miskent u de essentiële betekenis van het gebied Stadseiland als publieke ruimte, als plek voor toevallige ontmoetingen en spontane gebeurtenissen, als zeldzaam icoon waar je de stad en haar moois kunt ervaren van binnenuit, midden in die stad maar voor het gevoel toch ook even daarbuiten. U miskent de groene long.

Het groene DNA van het gehele gebied is een belangrijke drager voor een unieke stedelijke ontwikkeling van de hele gemeente.

Er is op elk niveau in de samenleving toenemend besef van de cultuurhistorische kwaliteit, er is toenemende aandacht voor klimaatadaptatie, vergroening en de belevingswaarde dus waarom is dit niet meegenomen in een kosten en baten analyse?

Net als andere steden is Nijmegen toch ook op zoek naar een verhaal waarmee ze antwoord geeft op de toekomstige veranderingen? Het is tijd om te kiezen voor één verhaal, één identiteit die richting geeft aan de bestaande vraagstukken, maar die toch een zekere vrijheid laat voor toekomstige inzichten. Een identiteit waarmee de stad zich kan onderscheiden van andere steden.

De transformatie van het gebied wat uiteindelijk heeft geleid tot het huidige Stadseiland is naar ik aanneem ingezet om de verblijfskwaliteit te verbeteren, te werken aan de klimaatrobuustheid en om ruimte te geven aan de biodiversiteit, maar zal ook een impuls gegeven hebben aan de economie. Al deze aspecten samen zullen het DNA van de stad hebben versterkt en hebben Nijmegen opnieuw op de kaart gezet. Waar zien we dit uitgedrukt in waarde?

Recent onderzoek toont aan dat groen zich terugbetaalt. Groene gebieden in de stad zijn belangrijk voor de klimaatbestendigheid van de stad en de leefbaarheid voor de inwoners. Het vermindert de kans op wateroverlast. Groen koelt. Groen vermindert stress. Groene gebieden dragen bij aan een betere gezondheid, hoger welzijn en productiviteit. Verder stimuleren aantrekkelijke groene ruimtes beweging, sport en spel, wat ook een positief effect heeft op de gezondheid. Groen zorgt voor biodiversiteit.

De milieu- en maatschappelijke baten van groen zijn duidelijk maar groen kan ook veel geld opleveren. Eén boom vangt net zoveel fijnstof op als de uitstoot van een autorit van 7.500 kilometer. En één boom heeft een koelvermogen dat gelijk is aan 10 airco's.

Een groen dak tot wel 80% van de neerslag opslaan en een boom kan tot wel 2.877 liter water per jaar vasthouden. Wanneer zulke maatregelen voor 150 woningen leiden tot een verlaging van de kans op overstroming van eens per twintig jaar naar eens per honderd jaar, resulteert dat in een besparing van €2.983.209 aan vermeden schade van wateroverlast per jaar!'

Waarom een gebied verstedelijken waar alle Nijmegenaren gebruik van maken?

Waarom het gebied niet aanpassen aan de gebruiker ipv andersom?

Hoe vallen de huidige plannen te legitimeren in deze tijden van klimaatcrisis?

Waarom zijn de kosten en baten van verschillende scenario's (nog) niet zorgvuldig op een rij gezet?

Niet bouwen kost 7-12 mln. Waar komen deze cijfers vandaan? Vanwaar de grote marge? Graag onderbouwing.

Tot slot, wat vinden wij groen waard? Hopelijk vinden wij groen in elk geval meer tijd waard! CTA: Ik roep u allen op om op de pauzeknop te drukken zodat er ruimte ontstaat om aan scenario ontwikkeling te doen in het groen, om kosten en baten analyses te maken en om u te laten verrassen door de uitkomsten hiervan.